

Według Światowej Organizacji Zdrowia czynniki środowiskowe mogą być przyczyną nawet 20% zgonów w Europie. Już obecnie w Europie obowiązują wysokie standardy dotyczące jakości powietrza, ale w wielu miastach zanieczyszczenia przekraczają dopuszczalne poziomy. Unijny program działań na rzecz środowiska określa zobowiązania w zakresie wdrażania istniejącego prawodawstwa oraz dalszego ograniczenia zanieczyszczeń powietrza i hałasu. Program definiuje również długofalową wizję **środowiska nietoksycznego** i proponuje sposoby wyeliminowania zagrożeń związanych ze stosowaniem chemikaliów w produktach i preparatach chemicznych, zwłaszcza tych zakłócających działanie układu endokrynologicznego. Bardziej przewidywalne ramy i zwiększone inwestycje w wiedzę mają jednocześnie zachęcać do innowacji i opracowywania bardziej zrównoważonych rozwiązań.

Solidne podstawy

Nowy program unijny zawiera sprzyjające ramy prawne ułatwiające realizację czterech kolejnych celów priorytetowych: skuteczniejszego wdrażania prawodawstwa, lepszego informowania przez zwiększenie bazy wiedzy, większych i bardziej racjonalnych inwestycji na rzecz środowiska oraz pełnego uwzględnienia wymagań i kwestii środowiskowych w innych politykach.

4. Skuteczniejsze **wdrożenie** istniejącego prawodawstwa zapewni wiele korzyści. Wyniki badania przeprowadzonego na zlecenie Komisji Europejskiej w 2012 r. wskazują, że pełne wdrożenie przepisów UE w sprawie odpadów pozwoliłoby do roku 2020 zaoszczędzić 72 mld euro rocznie, zwiększyć obroty sektora gospodarowania odpadami i recyklingu o 42 mld euro, a liczba nowych miejsc pracy sięgnęłaby 400 tysięcy. Poza korzyściami dla środowiska naturalnego właściwe wdrożenie prawodawstwa UE może zapewnić równe szanse i możliwości dotyczące zrównoważonych inwestycji na jednolitym rynku.

Unijny program działań w zakresie środowiska uwzględnia ważną rolę większego publicznego dostępu do informacji dla lepszego zrozumienia kwestii środowiskowych przez ludzi i łatwiejszego wprowadzania usprawnień związanych ze środowiskiem naturalnym. Program przewiduje też udoskonalenie systemu inspekcji i nadzoru, a także rozszerzenie dostępu do instytucji wymiaru sprawiedliwości w obszarze środowiska naturalnego.

© iStock/Wavebreakmedia Ltd

© iStock

5. Badania naukowe oraz monitorowanie i zgłaszanie postępów w zakresie ochrony środowiska przyczyniają się do lepszego zrozumienia zagadnień ekologicznych. Uzyskana w ten sposób **baza wiedzy** powinna być łatwiej dostępna dla obywateli i decydentów, aby umożliwić dalsze wykorzystywanie informacji o stanie środowiska naturalnego. Jednocześnie podejście UE do kształtowania polityki w tym zakresie będzie opierać się na zasadzie ostrożności¹.

Obecny stan wiedzy wskazuje, że konieczne jest podjęcie natychmiastowych działań w takich dziedzinach, jak zmiana klimatu, wymieranie gatunków, prognozy środowiskowe i nieodwracalne prognozy zmian ekologicznych. Problemy te są jednak złożone, zatem opracowanie najbardziej efektywnych sposobów wymaga lepszego zrozumienia tych zagadnień. Unijny program działań w zakresie środowiska ma na celu sprostanie tym wyzwaniom przez poprawę sposobów zbierania danych i innych informacji, zarządzania nimi i korzystania z nich w całej Unii Europejskiej, inwestowanie w badania pozwalające na uzupełnienie luk w wiedzy oraz opracowanie bardziej systemowego podejścia do nowych i powstających zagrożeń.

6. W celu zrealizowania celów określonych przez program potrzebne będą odpowiednie **inwestycje** oraz **innowacyjne** produkty, usługi i zasady opracowane przez **podmioty publiczne i prywatne**. Warunkiem osiągnięcia tych założeń jest właściwe uwzględnienie wpływu na środowisko. Ponadto **sygnały rynkowe** muszą odzwierciedlać prawdziwy koszt środowiskowy. Wymaga to między innymi bardziej systematycznego stosowania zasady „zanieczyszczający płaci”, wycofywania dotacji na projekty szkodliwe dla środowiska, przeniesienia obciążeń podatkowych z pracy na zanieczyszczenia oraz działań na rzecz rozwoju rynku towarów i usług związanych ze środowiskiem. Program wzywa na przykład do przeznaczenia co najmniej 20% budżetu UE na lata 2014–2020 na unikanie skutków zmiany klimatu i dostosowanie się do niej. Przedsiębiorstwa coraz częściej dostrzegają korzyści z innowacji ekologicznych, stosowania nowych technologii, monitorowania wpływu działalności na środowisko oraz ujawniania inwestorom i klientom informacji o ochronie środowiska w rocznych sprawozdaniach. Unijny program działań w zakresie środowiska wskazuje sposoby realizacji tych zadań.

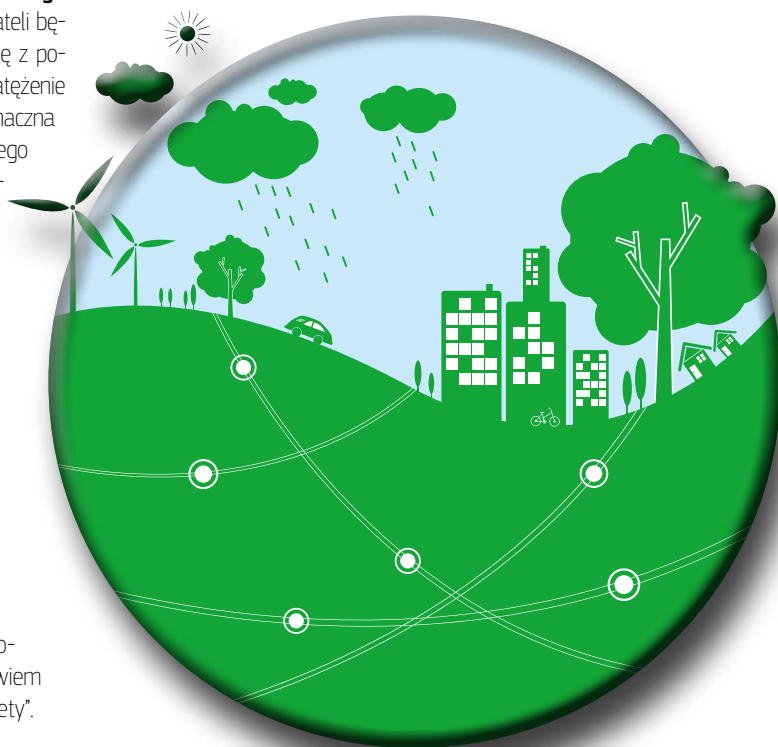
7. Czwartym sprzyjającym czynnikiem jest **uwzględnienie** kwestii ochrony środowiska w innych obszarach, takich jak polityka regionalna, rolnictwo, rybołówstwo, energia i transport. Systematyczne ocenianie wpływu tych inicjatyw politycznych na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę oraz pełne wdrożenie ustawodawstwa dotyczącego oceny oddziaływania na środowisko ułatwią podejmowanie właściwych decyzji oraz spójne realizowanie polityki, co zapewni wiele dalszych korzyści.

¹ Zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zasada ostrożności ma na celu zapewnienie wyższego poziomu ochrony środowiska przez prewencyjne podejmowanie decyzji w przypadku ryzyka: http://europa.eu/legislation_summaries/consumers/consumer_safety/l32042_pl.htm

Wyzwania lokalne, regionalne i ogólnoswiatowe

8. Pierwszym z nich jest ułatwienie **miastom** bardziej **zrównoważonego rozwoju**. Europa jest gęsto zaludniona, a do roku 2020 80% obywateli będzie mieszkać w miastach lub w pobliżu. Miasta często zmagają się z podobnymi trudnościami, takimi jak zanieczyszczone powietrze, duże natężenie hałasu, wysoki poziom emisji gazów cieplarnianych, niedobór wody i znaczna ilość odpadów. Rozwiązanie tych problemów wymaga współpracy. Z tego powodu unijny program działań w zakresie środowiska będzie promował i wspierał inicjatywy związane z innowacyjnością i wymianą najlepszych praktyk w miastach. Zgodnie z tymi założeniami **do 2020 r. większość miast w UE wdroży zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich**, korzystając w tym celu z funduszy Unii Europejskiej.

9. Ostatni priorytet dotyczy **bardziej ogólnych wyzwań globalnych**. Znaczną część celów priorytetowych programu EAP można zrealizować tylko we współpracy z państwami partnerskimi lub w ramach strategii globalnej. Unia Europejska i państwa członkowskie zamierzają bardziej zaangażować się we współpracę z międzynarodowymi partnerami na rzecz przyjęcia celów dotyczących zrównoważonego rozwoju w związku z konferencją Rio+20. Program proponuje również zajęcie się kolejnymi działaniami, które umożliwią ograniczenie oddziaływania na środowisko poza granicami UE. Nadrzędnym celem programu jest bowiem hasło „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”.

© iStock

© iStock

Łączy

Więcej informacji na temat ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska naturalnego do 2020 r. można znaleźć na stronie:

<http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

Szczegółowe informacje o politykach i działaniach są również dostępne w witrynie internetowej Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska:

http://ec.europa.eu/environment/index_pl.htm

Urząd Publikacji

doi:10.2779/6166

ISBN 978-92-79-33915-8

9 789279 339158